Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Русча – татарча сүзлек Русско – татарский словарь

Издание второе, переработанное и дополненное
«Таткнигоиздат», Казань, 2001 г.

Р

раб кол

работ//а 1) эш; *сельскохозяйственные ~ы* авыл хуҗалыгы эшләре; 2) *(место, учреждение) место ~ы* эш урыны; *на ~е* эштә; *идти на ~у* эшкә барырга; 3) *(труд, произведение)* хезмәт, эш; *научная ~а* фәнни хезмәт; *чья это ~а?* бу кемнең эше?; *это ~а известного художника* бу танылган рәссамның эше; **~ать** *несов.* 1) *(трудиться)* эшләргә; *~ать на заводе* заводта эшләргә; *~ать инженером* инженер булып эшләргә; *~ать над чем-л.* нәрсә дә булса эшләргә; *~ать над проектом* проект төзергә; 2) *(быть открытым, функционировать)* эшләргә; *телеграф ~ает круглосуточно* телеграф тәүлек буе эшли; *когда ~ает музей?* музей кайчан эшли?; 3) *(действовать — о механизмах)* эшләргә; йөрергә; *двигатель не ~ает* двигатель эшләми

работни//к хезмәткәр; эшче; *научный ~к* фәнни хезмәткәр; **~ца** эшче (хезмәткәр) хатын (кыз)

рабоч//ий 1. 1) *(относящийся к работе)* эш ...ы, е; *~ее время* эш вакыты; *~ее место* эш урыны; 2) *(относящийся к рабочим)* эшчеләр ...ы, е; *~ее движение* эшчеләр хәрәкәте; *~ий класс* эшчеләр сыйныфы; 2. *сущ. м.* эшче

рабство коллык

равенство тигезлек, тигез хокуклык

равнина тигезлек, тигез җир

равно: *всё ~* барыбер; *мне всё ~* миңа барыбер

равновесие: *потерять (сохранять) ~* тигезлекне югалтырга (сакларга)

равнодушный ваемсыз, салкын күңелле

равноправ//ие тигез хокуклылык; **~ный** тигез хокуклы

равный тигез, тиң, бер үк

равня//ться 1) *(на кого-л.)* тигезләнергә; 2) *мат.: ~ется + Д.* ...га тигез була

рад *в знач. сказ.* шат; *я (он) этому рад* мин (ул) моңа шат; *мы (они) ~ы* без (алар) шат

ради *предлог + Р.* өчен, хакына, хакка; *~ меня* минем өчен; минем хакка; *~ этого* моның өчен; *~ чего* или *чего ~* ни өчен, нәрсә хакына?

радиатор *авто.* радиатор

радиация нурланыш, радиация

радио *ср. нескл.* радио; *слушать ~* радио тыңларга

радиоактивн//ость радиоактивлык; **~ый** радиоактив

радио//вещание радиотапшыру; **~любитель** радиосөюче, радиоһәвәскәр **~передача** радиотапшыру; **~приёмник** радиоалгыч; **~связь** *ж.* радиоэлемтә; **~слушатель** радио тыңлаучы; **~станция** радиостанция; **~техника** радиотехника; **~товары** *мн.* радио товарлары; **~электроника** радиоэлектроника

ради//ровать *сов.* и *несов.* радио аша хәбәр итәргә (җибәрергә); **~ст** радист, **~стка** радист хатын (кыз)

радиус радиус; *~ действия* хәрәкәт итү өлкәсе (радиусы)

радовать *несов.* шатландырырга, куандырырга, сөендерергә; **~ся** *несов.* шатланырга, куанырга, сөенергә

радос//тный шатлыклы, куанычлы, сөенечле; **~ть** *ж.* шатлык, куаныч, сөенеч; *с ~тью* шатланып

радуга салават күпере

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

радушный кунакчыл, ачык чырайлы; ~ *приём* ачык чырай белән кабул итү; ~ *хозяин* кунакчыл хуҗа
раз I *м.* 1) тапкыр, кабат, кат, мәртәбә; *(в) первый* ~ беренче тапкыр; *один* ~ бер тапкыр; *не* ~ бер тапкыр гына түгел; *ни ~у* бер мәртәбә дә; *в следующий* ~ икенче тапкыр; *ещё* ~ тагын бер тапкыр; *несколько* ~ берничә тапкыр; ~ *в месяц (в неделю)* айга (атнага) бер тапкыр; 2) *нескл. (при счёте): ~, два, три* бер, ике, өч
раз II *нареч.* бермәлне (чакны, мәртәбә), бервакытны; *как-то* ~ шулай бервакытны
разбав//ить *сов.,* **~лять** *несов.* су кушарга; сыегайтырга, сыекларга
разбе//г йөгереп бару (килү); *с ~га* йөгереп барып; **~гаться** *несов.,* **~жаться** *сов.* 1) *(сделать разбег)* йөгереп барырга (килергә); 2) йөгерешә башларга, йөгерешергә тотынырга; йөгерешеп таралырга
разбивать(ся) *несов. см.* **разбить(ся)**
разбирать *несов. см.* **разобрать; ~ся** *несов.* 1) *см.* **разобраться;** 2) *(быть разборным)* сүтелергә, сүтелә торган булырга
разбить *сов. (что-л. расколоть, сломать)* ватарга, ярырга; 2) *(кого-л., что-л. — нанести поражение)* тар-мар итәргә, кырырга; **~ся** *сов.* 1) *(расколоться, сломаться)* ватылырга, ярылырга; 2) *(погибнуть)* һәлак булырга, имгәнергә, яраланырга
разбудить *сов.* уятырга
развалины *мн.* хәрабә(ләр), җимерек(ләр)
разве *частица* әллә, ...мени, ...ме әллә; ~ *он приехал?* ул килгәнмени?
развеваться *несов.* 1) *(о флаге)* җилфердәргә, җилбердәргә; 2) *(о волосах)* тузгырга
развед//ка разведка; **~чик** разведкачы; күзәтче; **~чица** разведкачы хатын (кыз)
развернуть *сов.* 1) *(раскрыть)* ачарга, җәяргә, җәеп җибәрергә (салырга); ~ *газету* газетны ачарга; ~ *пакет* пакетны ачарга; 2) *(повернуть)* борырга, кирегә борырга; ~ *машину* машинаны кирегә борырга; **~ся** *сов.* 1) *(раскрыться)* ачылырга, сүтелергә, чишелергә; *2) (на машине)* борылырга, борылып куярга
развёртывать(ся) *несов. см.* **развернуть(ся)**
развести *сов.: ~ костёр (огонь)* учак (ут) кабызып җибәрергә; ~ *руками* кулларны җәяргә; ~ *мост* күперне аерырга
развестись *сов.* аерылышырга, аерылырга
развивать(ся) *несов. см.* **развить(ся)**
развилка: ~ *дорог* юл чаты
развит//ие үсү, үсеш, алгарыш, тәрәккыят; *~ие промышленности* сәнәгать үсеше; *умственное ~ие* акыл үсеше; **~ой** зур үсеш алган, алга киткән; зур белемле
развить *сов.* үстерергә, арттырырга, тәрәккый иттерергә, алга җибәрергә; **~ся** *сов.* үсәргә, артырга, алга китәргә
развле//кать(ся) *несов. см.* **развлечь(ся); ~чение** юаныч, күңел ачу, уен-көлке
развлечь *сов.* күңелен ачарга (күтәрергә), кәефен күтәрергә; **~ся** *сов.* күңел ачарга, кызык табарга
развод аерылышу, аерылу; **~ить(ся)** *несов. см.* **развести(сь); ~ной:** *~ной мост* ачыла торган күпер
разворачивать(ся) *несов. см.* **развернуться**
разврат бозыклык, азгынлык, уйнаш, фәхеш
развязать *сов.* чишәргә, чишеп ташларга (җибәрергә), сүтәргә; **~ся** *сов.* чишелергә, чишелеп китәргә, сүтелергә
развязка *лит.* чишелеш
развязывать(ся) *несов. см.* **развязать(ся)**
разговаривать *несов.* сөйләшергә, гәпләшергә

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

разговор сөйләшү, әңгәмә, гәп; *телефонный ~* телефоннан сөйләшү; **~ник** сөйләшмәлек, сөйләшү китабы; **~ный** сөйләшү (сөйләм) ...ы, е; *~ный язык* сөйләм теле; **~чивый** сүзчән, телчән

разгром тар-мар (юк) итү, юкка чыгару; **~ить** *сов.* тар-мар (юк) итәргә

разгр//ужать *несов.* **~узить** *сов.* бушатырга; **~узка** йөк бушату

раздавать *несов. см.* **раздать**

раздаваться *несов. см.* **раздаться**

раздать *сов.* таратырга, өләшергә, таратып (өләшеп) чыгарга; *пригласительные билеты розданы* чакыру билетлары таратылган

раздаться *сов.* яңгырарга, ишетелергә, яңгырап (ишетелеп) китәргә

раздева//лка чишенү бүлмәсе, чишенмәлек; **~ть(ся)** *несов. см.* **раздеть(ся);** *~йтесь и проходите!* чишенеп узыгыз!

раздел 1) *(действие)* бүлү, бүлгәләү; 2) *(часть в книге и т.п.)* бүлек; **~ить** *сов.* бүләргә, бүлгәләргә, бүлеп чыгарга (куярга, бетерергә); **~иться** бүленергә; *~иться на группы* төркемнәргә бүленергә; **~ять** *несов. см.* **раз-делить;** *~ять чьё-л. мнение (взгляды)* кемнеңдер фикеренә кушылырга; **~яться** *см.* **разделиться**

раздеть *сов. (кого-л.)* чишендерергә, киемен (өстен) салдырырга; **~ся** *сов.* чишенергә, киемен (өстен) салырга

раздраж//ать *несов.* ярсытырга; ачуландырырга, ачуын китерергә (кабартырга); **~аться** *несов.* ярсып китәргә, ачуланырга, ачуы килергә (кабарырга); **~ение** ярсу, ачулану, ачу килү (кабару); *с ~ением* ачу белән

раздум//ать *сов. + неопр.* кире уйларга, фикердән кире кайтырга, ...маска булырга; **~ывать** *несов. (размышлять)* уйларга, уйланырга, баш ватарга

разли//в ташу, ташкын; **~вать(ся)** *несов. см.* **разлить(ся); ~ть** *сов.* түгәргә, түгеп җибәрергә; **~ться** *сов.* 1) *(пролиться)* түгелергә, түгелеп китәргә; 2) *(о реке)* ташырга, ташып (ярыннан) чыгарга

различать *несов. см.* **различить; ~ся** *(чем-л.)* аерылырга, аерылып торырга

различ//ие аерымлык, аеру; *знаки ~ия (на военной и др. форме)* аеру билгеләре; **~ить** *сов.* аерырга, танырга, аерып (танып) алырга; **~ный** 1) *(разный, отличающийся)* төрле, төрле-төрле, бер-берсенә охшамаган; 2) *(разнообразный)* һәртөрле, күптөрле, төрле-төрле

разложение 1) тарату, таратып салу (җибәрү); 2) таркалу, таркаулык кертү

разложить *сов. (что-л. на чём-л.)* таратып салырга (җибәрергә); *(какие-л. предметы на какие-л. места)* таратырга, таратып чыгарга

разлука аерылу, аерылышу

разлюбить *сов.* яратмый (сөйми) башларга, суынырга

размах 1) ара; колач; *~ крыльев* канатлар колачы; *с ~у (ударить)* кизәнеп, җилләнеп, селтәнеп; 2) *(интенсивность, широта охвата)* колач, киңлек, җәелеш; *~ строительства* төзелеш колачы; *~ рабочего движения* эшчеләр хәрәкәте җәелеше

размахивать *несов.* селтәргә, болгарга; *~ руками* кулларны селтәргә

размен: *~ денег* акча алыштыру; *(на мелкие)* акча ваклау; *(на крупные)* акча эреләтү; **~ный** ваклау ...ы, е, вак; *~ный автомат* акча ваклау автоматы; *~ная монета* вак акча; **~ять** *сов.* ваkларга, ваклатырга, ватарга, вакка алмаштырырга; *~ять сотенную* йөзлекне вакларга

размер үлчәм; *какой вам нужен ~?* сезгә нинди үлчәм кирәк?

разме//стить *сов. (что-л., кого-л. — поселить)* урнаштырырга, урын бирергә; **~ститься** *сов. (поселиться)* урнашырга, урын алырга; **~щать(ся)** *несов. см.* **разместить(ся)**; **~щение** урнаштыру, урнашу

размышл//ение уйлау, фикер йөртү; **~ять** *несов.* уйларга

разница аерма, аермалык, үзгәлек, башкалык; *какая ~?* нинди аерма бар соң? барыбер түгелмени?; *~ во времени* вакыт аермасы

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

разно//видность төр, аерым (үзенә бер) төр; **~гласие** фикер каршылыгы (башкалыгы), төрле карашлылык

разнообраз//ие күптөрлелек, төрлелек, төрле-төрле булу; **~ный** күптөрле, төрле, төрле-төрле

разноцветный төрле төстәге (төсле)

разный 1) *(неодинаковый)* башка, бүтән, икенче, үзенә башка; 2) *(разнообразный)* төрле, төрле-төрле, башка төрле

разоблач//ать *несов. см.* **разоблачить; ~ение** фаш итү (ителү), ачып салу; **~ить** *сов.* фаш итәргә, ачып салырга

разобрать *сов.* 1) *(взять всё; раскупить)* алып бетерергә, сатып алып бетерергә; 2) *(разнять на части)* сүтәргә, сүтеп (аерып) куярга; 3) *(рассортировать, привести в порядок)* тәртипкә (рәткә) китерергә (салырга), тәртипләргә, рәтләргә; 4) *(понять)* танырга, төшенергә, аңларга; *не разберу, что здесь написано* монда нәрсә язылганын танып бетермим; **~ся** *сов.: ~ся в чём-л.* нәрсәне булса да аңларга (төшенергә, ачыкларга, тикшереп белергә)

разовый: ~ *билет* бер юллык билет

разогр//евать *несов.,* **~еть** *сов.* җылытырга, кайнарларга

разойтись *сов.* 1) *(уйти; расстаться)* таралырга, таралып (таралышып) китәргә; аерылырга, аерылып (аерылышып) бетәргә; 2) *(разминуться — об идущих навстречу друг другу)* аймыл (аймылыш) булырга, очрашмый узып (үтеп) китәргә; 3) *(во мнениях)* аерылырга, аерылып китәргә

разорвать *сов.* 1) *(порвать)* ертырга, ертып (ерткалап) ташларга (бетерергә); 2) өзәргә, туктатырга; ~ *отношения* мөнәсәбәтләрне өзәргә, араны өзәргә; **~ся** *сов.* 1) ертылырга, ертылып чыгарга (китәргә); 2) өзелергә, туктарга

разоруж//ать(ся) *несов. см.* **разоружить(ся); ~ение** коралсызлану, коралсызландыру; **~ить** *сов.* коралсызландырырга; **~иться** *сов.* коралсызланырга

разочар//ование ышаныч бетү, өмет өзелү; **~овать** *сов.* ышанычын бетерергә, өметен өзәргә, күңелен кайтарырга; **~оваться** *сов.* ышанычы бетәргә, өмете өзелергә, күңеле кайтырга (суынырга); **~овывать(ся)** *несов. см.* **разочаровать(ся)**

разрез ерык, уем, кисем; **~ать** *сов.,* **~ать** *несов.* кискәләргә, теләргә, телгәләргә

разреш//ать *несов. см.* **разрешить; ~аться** *безл.: не ~ается* рөхсәт ителми; **~ение** рөхсәт; рөхсәтнамә, рөхсәт язуы (кәгазе); *с вашего ~ения* сезнең рөхсәт белән; *просить ~ения* рөхсәт сорарга; *без ~ения* рөхсәтсез; **~ить** *сов.* рөхсәт итәргә (бирергә); *~ите [мне]* [миңа] рөхсәт итегез; *~ите закурить?* тартырга рөхсәт итәсезме?; *~ите ваш паспорт (ваши документы)* паспортыгызны (документларыгызны) бирегезче

разру//ха җимереклек, бөлгенлек; **~шать(ся)** *несов. см.* **разрушить(ся); ~шить** *сов.* җимерергә, ватарга, җимереп (ватып) ташларга (бетерергә); **~шиться** *сов.* җимерелергә, ватылырга, җимерелеп (ватылып) бетәргә

разрыв 1) аеру, аергалау, аерып ташлау; 2) *(прекращение)* өзү, өзелү; ~ *отношений* мөнәсәбәтләрне өзү; ара өзелү; ~ *договора* шартнамәне өзү; 3) *(взрыв)* шартлау; *~ы снарядов* снарядлар шартлавы; **~ать(ся)** *несов. см.* **разорвать(ся)**

разряд разряд; *спортивный ~* спорт разряды

разрядка: ~ *международной напряжённости* халыкара киеренкелек йомшару

разувать(ся) *несов. см.* **разуть(ся)**

разум гакыл, аң, акыл; зиһен

разумеется *вводн. сл.* әлбәттә, билгеле, аңлашыла ки

разумный акыллы, акылга яраклы (муафыйк), нигезле

разуть *сов.* аяк киемен (аягын) салдырырга; **~ся** *сов.* аяк киемен (аягын) салырга

разучиться *сов.* онытырга, онытып бетерергә

разъедин//ить *сов.,* **~ять** *несов.* аерырга, өзәргә; *нас ~или (по телефону)* безне өзделәр

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

разъясн//**ение** аңлатма; **~ить** *сов.,* **~ять** *несов.* аңлатырга, төшендерергә, аңлатып (төшендереп) бирергә
разыграть *сов.,* **разыгрывать** *несов. (в лотерею; в спортивных соревнованиях)* уйнарга, уйнатырга (жирәбәгә) салырга
разыскать *сов. (найти)* эзләп табарга
разыскивать *несов. (искать; находить)* эзләргә, табарга тырышырга
рай оҗмах, җәннәт
район район
рак I *зоол.* кысла
рак II *мед.* рак авыруы, яман шеш
ракет//**а** ракета; *сигнальная ~а* сигнал ракетасы; *космическая ~а* космик ракета; *запустить ~у* ракета җибәрергә; **~а-носитель** йөрткеч ракета
ракетка *спорт.* ракетка, теннис калагы
ракетн//**ый** ракета ...ы, е, *~ые войска* ракета гаскәрләре
раковина 1) *(ракушка)* кабырчык, кабык; 2) *(в ванной)* раковина
ралли *ср. нескл.* ралли
рам//**а** рам, тәрәзә, тәрәзә кысасы; **~ка** 1) рамка, кечкенә рам; 2) *мн.* **~ки** *перен.* чик, чит; *в ~ках чего-л.* нәрсәнең булса да чикләрендә
ран//**а** яра, җәрәхәт; **~ение** яралану, җәрәхәтләнү; **~еный** 1. яралы, яраланган, җәрәхәтләнгән; 2. *сущ. м.* яралы; **~ить** *сов. и несов.* яраларга, җәрәхәтләргә
ран//**ний** 1) *~нее утро* иртән иртүк; *~ней весной* яз башында, иртә язда; 2) *(рано наступивший, рано появившийся)* иртә (вакытыннан элек) килгән (башланган); *~няя весна (зима)* иртә килгән яз (кыш); 3) *(рано созревающий)* иртә өлгерә торган; *~ние овощи* иртә өлгерә торган яшелчәләр; **~о** *нареч.: ~о утром* иртән иртүк; *ещё ~о* әле иртәрәк
раньше *нареч.* 1) алдан, элегрәк, иртәрәк; *приходите как можно ~* мөмкин кадәр иртәрәк килегез; 2) *(прежде)* элек, элекке вакытта
рас//**а** раса; **~изм** расачылык
раска//**иваться** *несов. см.* **раскаяться; ~яние** үкенеч, тәүбә; **~яться** *сов. (в чём-л.)* үкенергә, тәүбә итәргә; *~яться в своём поступке* үзенең эшләгән эшеннән үкенергә
раскладывать *несов. см.* **разложить**
раскол таркалу
расколоть *несов. см.* **колоть II**
раскопки *мн.* казылма(лар)
раскр//**ывать(ся)** *несов. см.* **раскрыть(ся); ~ыть** *сов.* 1) ачарга, ачып куярга; 2) *перен. (заговор, преступление и т.п.)* фаш итәргә, ачып салырга; **~ыться** *сов.* 1) ачылырга, ачылып китәргә; 2) *перен.* фаш булырга, ачылырга
расов//**ый** раса ...ы, е, расачыл; *~ая дискриминация* расачыл дискриминация
распак//**овать** *сов.,* **~овывать** *несов.* сүтәргә, чишәргә, чишеп (сүтеп) алырга
распах//**ивать** *несов.,* **~нуть** *сов.: ~нуть дверь* ишекне киң итеп ачып куярга; *~нуть пальто* пальтоны җилбәгәй җибәрергә
расписани//**е** җәдвәл, расписание; *~е занятий* дәресләр расписаниесе; *~е поездов* поездлар расписаниесе; *по ~ю* расписание буенча
расписаться *сов.* кул (имза) куярга
распис//**ка** алу кәгазе; тилхат; *под ~ку* алганга (алганлыкка) язу биреп; **~ываться** *несов. см.* **расписаться**
расплата түләү, исәп-хисапны өзү
распла//**титься** *сов.,* **~чиваться** *несов.* түләргә, исәп-хисапны өзәргә; *~титься по счёту* счёт буенча түләргә
располага//**ть I** *несов. чем-л.: не ~ю временем (деньгами)* минем вакытым (акчам) юк

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

располагать II *несов. см.* **расположить; ~ся** *несов. см.* **расположиться**
располож//ение урнашу; **~ить** *сов.* урнаштырырга; **~иться** *сов.* урнашырга
распоряди//тель оештыручы; башлык, җитәкче; **~ться** *сов. (о чём-л. — отдать распоряжение)* кушарга, әмер бирергә, боерырга; 2) *(чем-л. — организовать, употребить)* оештырырга, эш йөртергә, шөгыльләнергә; файдаланырга
распоряд//ок: *правила внутреннего ~ка* эчке тәртип кагыйдәләре
распоряж//аться *несов.* 1) *см.* **распорядиться;** 2) *(чем-л. — хозяйничать, управлять)* идарә итәргә, эш алып барырга; **~ение** 1) күрсәтмә, әмер; *отдать ~ение* әмер бирергә; 2) *быть в чьём-л. ~ении* кемнеңдер карамагында булырга
распредел//ение бүлү, бүленү, тарату; **~ить** *сов.,* **~ять** *несов.* бүләргә, бүлеп куярга, өләшергә
распродажа 1) күпләп сату (сәүдә итү); 2) арзан бәягә сату
распростран//ение тарату, таралу; **~ённый** киң таралган, еш очрый торган; **~ить** *сов.* таратырга; **~иться** *сов.* таралырга; **~ять(ся)** *несов. см.* **распространить(ся)**
распус//кать(ся) *несов. см.* **распустить(ся)**; **~тить** *сов. (кого-л.)* таратырга, таратып (кайтарып) җибәрергә; **~титься** *сов. (цветы)* ачылырга, чәчәк атарга; *(листья)* яфрак ярырга
распут//ать *сов.* **~ывать** *несов.* чишәргә, сүтәргә
рассадить *сов., (кого-л. — по местам)* утыртырга, утыртып чыгарга
рассве//сти *сов. безл.: ~ло* яктырды, таң атты; **~т** таң; *на ~те* таңда; **~тать** *несов.* яктырырга, таң атарга
рассердить(ся) *сов. см.* **сердить(ся)**
рассеянный 1) чәчелгән, сибелгән; 2) зиһенсез, таркау
рассказ хикәя; **~ать** *сов.* сөйләргә, бәян итәргә, хикәяләргә; **~чик** хикәяче, сөйләүче; **~чица** сөйләүче хатын (кыз); **~ывать** *несов. см.* **рассказать**
расслыша//ть *сов.: я вас не ~л* мин сезне ишетеп җиткермәдем
рассм//атривать *несов.,* **~отреть** *сов.* 1) карарга, күрергә, күреп алырга; 2) *(обсудить)* карарга, карап тикшерергә
расспр//ашивать *несов.* **~осить** *сов.* сорашырга, сораштырырга, сорашып белергә
рассрочк//а: *купить в ~у* ваклап түләү шарты белән сатып алырга
расставаться *несов. см.* **расстаться**
расстав//ить *сов.,* **~лять** *несов.* куярга, куеп чыгарга
расстаться *сов.* аерылышырга, аерылырга
расстёгивать(ся) *несов. см.* **расстегнуть(ся)**
расстегнуть *сов.* ычкындырырга, чишәргә, ычкындырып (чишеп) җибәрергә; **~ся** *сов.* 1) *(о пуговице и т.п.)* ычкынырга, чишелергә, ычкынып (чишелеп) китәргә; 2) *(расстегнуть на себе одежду)* җилбәгәй (төймәсен ычкындырып) җибәрергә
расстояни//е ара, аралык, ераклык; *на ~и сто километров (от города)* (шәһәрдән) йөз километр ераклыкта
расстраивать(ся) *несов. см.* **расстроить(ся)**
расстрел ату; **~ивать** *несов.,* **~ять** *сов.* атарга, атып үтерергә
расстро//ить *сов.* 1) *(кого-л. — огорчить)* кәефен бозарга, күңелен төшерергә; 2) *(что-л. — напр., муз. инструмент)* көйсезләндерергә, көен бозарга, рәтен җибәрергә; 3) *(что-л. разрушить, напр., чьи-л. планы)* җимерергә, юкка чыгарырга, бозарга; 4) *(что-л. — ухудшить, напр., здоровье)* зыян китерергә, какшатырга; **~иться** 1) *(огорчиться)* кәеф бозылырга (китәргә, кырылырга), күңел төшәргә; 2) *(о муз. инструменте)* көе китәргә, бозылырга, көйсезләнергә; *рояль ~ен* рояль көйсезләнгән; 3) *(разрушиться — о планах и т.п.)* җимерелергә, юкка чыгарга, бозылырга: 4) *(ухудшиться — о здоровье)* зыян килергә, какшарга; **~йство** 1) *(огорчение)* күңелсезлек, кәеф бозылу, кәефсезлек; 2) бозылу, рәте китү
рассудок гакыл, акыл, аң

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

рассужд//ать *несов.* фикер йөртергә, уйларга, сүз куертырга; **~ение** фикер йөртү, уйлау, сүз куерту; *без ~ений* сүз куертмыйча
рассчита//ть *сов.: он не ~л своих сил* ул үз көчен дөрес бәяләп җиткермәде; **~ться** *сов.* исәпләшергә, исәп-хисапны өзәргә, түләп бетерергә
рассчитыва//ть *несов.* 1) исәпләргә, хисапларга, исәбен (хисабын) чыгарырга; 2) *(полагаться)* ышанырга, таянырга; *можете на меня ~ть* миңа таяна аласыз; 3) *(предполагать, надеяться)* уйларга, исәпләргә, өмет итәргә, исәп тотарга; *~л уехать утром* [мин] иртән китәргә исәп тоттым; **~ться** *несов. см.* **рассчитаться**
растаять *сов.* эрергә
раствор эремә; **~имый** эри торган; *~имый кофе* эри торган кофе; **~ить** *сов.* эретергә; **~иться** *сов.* эрергә; **~ять(ся)** *несов. см.* **растворить(ся)**
растение үсемлек
растер//янный аптыраган, каушаган, аптырап (каушап) калган; **~яться** *сов.* аптырап (каушап, югалып) калырга
расти *несов.* 1) *(о живых существах; о растениях)* үсәргә; 2) *(увеличиваться, повышаться)* артырга, үсәргә, зураерга, күбәергә
растительн//ость *собир.* үсемлекләр, үсемлекләр дөньясы; **~ый** үсемлек ...ы, е; *~ое масло* үсемлек мае
растить *несов.* үстерергә, тәрбияләргә, тәрбияләп үстерергә
расторгать *несов.,* **расторгнуть** *сов.* өзәргә, юкка чыгарырга; *~ договор (контракт)* шартнамәне (контрактны) өзәргә
растя//гивать(ся) *несов. см.* **растянуть(ся); ~жение** *мед.* тартылу; *~жение связок* сеңер тартылу; **~нуть** *сов.* 1) *(вытянуть)* тарттырырга, киңәйтергә, тарттырып киңәйтергә (сузарга); 2) *(продлить)* сузарга, сузып озынайтырга; 3) *(повредить) мед.* тарттырырга, каймыктырырга, тарттырып имгәтергә; **~нуться** *сов.* 1) *(вытянуться)* киңәергә, сузылырга, озынаерга; 2) *(продлиться)* сузылырга, сузылып китәргә; 3) *(упасть)* барып төшәргә, лап итеп егылырга
расход 1) *(чего-л. — использование)* тоту, тотылу, сарыф ителү; *~ топлива* ягулыкның тотылуы; 2) *мн.* **~ы** чыгым(нар); *~ы на поездку* бару чыгымы
расходиться *несов. см.* **разойтись**
расходовать *несов.* тотарга, сарыф итәргә
рас//цвести *сов.* чәчәк атарга, чәчәкләнергә; **~цвет** чәчәк ату, *в ~цвете лет* гомере чәчәк аткан вакытта; **~цветать** *несов. см.* **расцвести**
расцветка бизәк, бизәлеш; буялыш
расцен//ивать *несов.,* **~ить** *сов.* бәяләргә, бәя бирергә (куярга), бәясен билгеләргә; **~ка** бәя, хак
рас//чесать *сов.* тararга; **~чёска** тарак; **~чёсывать** *несов. см.* **расчесать**
расчёт 1) *(соображение, намерение)* исәп, ният, уй; *принимать что-л. в ~* нәрсәне булса да исәпкә алырга; *по моим ~ам* минем исәп буенча; 2) *(уплата)* түләү
расширение киңәйтү, киңәю, арттыру; *~ культурных связей* мәдәни бәйләнешләрнең киңәюе
расшир//ить *сов.* киңәйтергә, зурайтырга; **~иться** *сов.* киңәергә, зураерга; **~ять(ся)** *несов. см.* **расширить(ся)**
ратифи//кация ратификация; **~цировать** *сов. и несов.* ратификацияләргә, расларга
раунд *спорт.* раунд
рационализа//тор рационализатор, рационаллаштыручы; **~ция** рационаллаштыру
рациональный рациональ, нигезле, төпле, акылга муафыйк
рваный ертык, ертылып беткән
рвать I *несов. что-л.* ертырга, өзгәләргә
рвать II *несов. кого-л. безл.: его (меня) рвёт* аны (мине) костыра

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

рваться *несов.* ертылырга, тишелергә, өзелергә
рвота косу, косык
реагировать *несов.* реакция ясарга, каршы җавап бирергә, игътибар итәргә
реактивный реактив; ~ *двигатель* реактив двигатель; ~ *самолёт* реактив самолёт (очкыч)
реактор реактор; *ядерный* ~ атом төше реакторы
реакционный реакцион, искелек яклы, кадим
реакция 1) реакция, җавап; 2) *полит.* реакция
реализация 1) *(осуществление)* гамәлгә ашыру, реальләштерү, тормышка ашыру; 2) *эк.* сату, акчага әйләндерү, реализацияләү
реальн//ость чынбарлык; **~ый** реаль, чын, чынбарлыкта булган
ребёнок бала
ребро 1) *(предмета)* кабырга, чит, кырый; 2) *анат.* кабырга
ребята *мн.* балалар
ревальвация ревальвация, акчаның курсын рәсми күтәрү
революционн//ый революцион; *~ое движение* революцион хәрәкәт
революция революция, инкыйлаб
регата *спорт.* регата
регистр//атура регистратура; **~ация** теркәү, теркәлү; *~ация прибывших* килгән кешеләрне теркәү; *~ация брака* никахны теркәү; **~ировать** *сов. и несов.* теркәргә, язып куярга; **~ироваться** *сов. и несов.* теркәлергә, язылырга
регулировать *несов.* тәртипкә (җайга) салырга (салып торырга)
регулярный регуляр, үз вакытында ..., тәртипле рәвештә ...
редактировать *несов.* редакцияләргә
редак//тор мөхәррир, редактор; *главный ~тор* баш мөхәррир; **~ционный** редакция ...ы, е; *~ционная коллегия* редакция коллегиясе; **~ция** 1): *под ~цией кого-л.* кемнеңдер редакциясендә; 2) *(учреждение)* редакция
редис, ~ка төче торма, редиска
редк//ий сирәк; **~о** *нареч.* сирәк; **~ость** сирәк очрый торган әйбер (хәл, вакыйга)
редька торма, ачы торма
реже *сравн. ст.* сирәгрәк
режим 1) *(порядок работы)* тәртип, режим; 2) *(правительство, образ правления)* режим
режиссёр режиссёр
резать *несов.* кисәргә, турарга
резерв резерв, запас
резин//а резин; **~ка** 1) *(тесьма)* резинка; 2) бозгыч, бетергеч; **~овый** резин ...; *~овые сапоги* резин итек(ләр)
резк//ий 1) *(острый, сильный)* каты, көчле; *~ая боль* көчле авырту; 2) *(грубый — о словах)* каты, кискен, тупас
резолюция резолюция, карар
результат нәтиҗә, йомгак, сөземтә
резьба *(узор)* бизәк; сыр
резюме *ср. нескл.* резюме, кыскача йомгак
рейд *мор.* рейд
рейс рейс, юл; *номер ~а (самолёта)* рейсның номеры; *посадка на ~ ... ...* номерлы рейска утырту; **~овый** рейс ...ы, е, *~овый автобус* рейс автобусы
река елга
реклам//а реклама; **~ировать** *несов. р*екламаларга, реклама ясарга
рекоменд//ательный рекомендация ...ы, е; *~ательное письмо* рекомендация хаты; **~ация** 1) *(совет)* рекомендация, тәкъдим; 2) *(отзыв)* рекомендация; *дать ~ацию* рекомендация

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

бирергә; **~овать** *сов. и несов. (советовать)* тәкъдим итәргә; киңәш бирергә; *~ую вам* сезгә киңәш бирәм

реконструкция реконструкция, торгызу, яңарту, яңартып төзү (кору)

рекорд рекорд; *мировой ~* дөнья рекорды; *установить ~* рекорд куярга; *побить ~* яңа рекорд куярга

рекордсмен рекорд куючы, рекордсмен

ректор ректор

религи//озный дини; **~я** дин

рельсы *мн.* [*ед.* **рельс**] рельс

ремень *м.* каеш; *ремни безопасности* хәвефсезлек каешы

ремесло һөнәр, кәсеп; *народные ремёсла* халык һөнәрләре

ремешок *(для часов)* сәгать каешы

ремонт ремонт, төзәтү; *отдать в ~* төзәтергә бирергә; **~ировать** *несов.* ремонтларга, төзәтергә; ямарга, сипләргә

рентабельный рентабельле, табыш китерә торган, керемле

рентген рентген; **~овский** рентген ...ы, е; *~овский снимок* рентген рәсеме; *~овский кабинет* рентген бүлмәсе; **~олог** *(врач)* рентген табибы, рентгенолог

реорганизация үзгәртеп кору (төзү)

репертуар репертуар

репети//ровать репетиция ясарга, өйрәнергә; **~ция** репетиция

репорт//аж репортаж; **~ёр** репортёр, хәбәрче

репродуктор репродуктор

репродукция репродукция, күчермә

репутация репутация, абруй

ресниц//ы *мн.* [*ед.* **~а**] керфек

республик//а республика, җөмһүрият; **~анский** республика ...ы, е, җөмһүрият ...ы, е

рессора рессор, сиртмә

реставр//атор реставрацияләүче; **~ация** реставрацияләү, яңадан торгызу, элекке хәленә кайтару; **~ировать** *сов. и несов.* реставрацияләргә, яңадан торгызырга, элекке хәленә кайтарырга

ресторан ресторан

ресурсы *мн.* ресурс(лар), байлык(лар)

реформа реформа

рецензия рецензия, бәяләмә

рецепт рецепт

речной елга ...ы, е

речь *ж.* чыгыш, нотык; сүз; *приветственная ~* сәламләү чыгышы; *выступить с ~ю* нотык сөйләргә; *~ идёт о том, что ...* сүз ... хакында бара

реш//ать *несов. см.* **решить; ~аться:** *я не ~аюсь (сделать что-л.)* мин (нәрсәдер эшләргә) базмыйм; **~ающий** төп, хәлиткеч, мөһим; **~ение** 1) *(задачи)* чишелеш, җавап; 2) *(постановление)* карар; *вынести ~ение* карар чыгарырга; 3) *(выход)* нәтиҗә; *принять ~ение* нәтиҗәгә килергә

решётка рәшәткә, текмә

реши//мость тәвәккәллек, кыюлык; **~тельность** тәвәккәллек, кыюлык; **~тельный** тәвәккәл, кыю

решить *сов.* 1) *(что-л. — задачу)* чишәргә; хәл итәргә; 2) *(принять решение; постановить)* карар чыгарырга; **~ся** *сов.* көч табарга, базырга, батырчылык итәргә

ржав//еть *несов.* тутыгырга; **~чина** тутык; **~ый** тутыккан

ржаной арыш ...ы, е; *~ хлеб* арыш икмәге

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

ринг ринг
рис дөге
риск тәвәккәлләү, тәвәккәллек
рисовать *несов.* ясарга, рәсем ясарга
рисов//ый дөге ...ы, е; *~ая каша* дөге боткасы
рисунок 1) рәсем, сурәт; 2) бизәк
ритм ритм; **~ический** ритмлы; *~ическая гимнастика* ритмлы гимнастика
рифма рифма
робкий кыюсыз, юаш, базынкы
ров озын чокыр, канау
ровесни//к яшьтәш, кордаш; *они ~ки* алар яшьтәшләр
ровн//о 1. *нареч.* туры, төз; 2. *частица* нәкъ, төгәл; *~о в час* төгәл сәгать бердә; **~ый** тигез; шома
рога *мн.* [*ед.* **рог**] мөгез; **~тый** мөгезле
род 1) нәсел, токым, нәсел-нәсәп; *передаваться из ~а в ~* нәселдән нәселгә күчәргә; *откуда вы ~ом?* сез кайсы яктан?; 2) *биол.* төркем, ыру; 3) *(вид)* төр; *~ войск* гаскәр төре; 4) *лингв.* род, җенес
родильный бала тудыру ...ы, е; *~ дом* бала тудыру йорты
родина туган ил, ватан
родители *мн.* ата-ана
родить *сов.* и *несов.* табарга, тудырырга; **~ся** *несов.* туарга; *я родился в ... году* мин ... елда туганмын; *где вы родились?* сез кайда тугансыз?
родн//ой 1. 1) бертуган; *~ой брат* бертуган абый (эне); 2) *(где родился)* туган; *~ой город* туган шәһәр; 2. *сущ.* **~ые** *мн.* туганнар, кардәшләр а *~ой язык* туган тел; **~я** *собир.* туган-тумача, кардәш-ыру
родственн//ик кардәш, туган; *они ~ики* алар кардәшләр; **~ица** кардәш хатын (кыз); **~ый** кардәш ...; *~ые языки* кардәш телләр
роды *мн.* бала табу (тудыру)
рожда//емость туучылар, туучылар саны; **~ться** *несов. см.* **родиться**
рождени//е 1) туу, тудыру; *~е ребёнка* бала туу; 2) туган көн; *год (место) ~я* туган елы (урыны); *день ~я (праздник)* туган көн бәйрәме
рожь *ж.* арыш
роза роза, гөлчәчәк
розетка 1) *(для варенья* и *т.п.)* розетка, бал тәлинкәсе; 2) *эл.* розетка
розничн//ый: *~ая торговля* ваклап сату
розовый 1) роза ...ы, е; *~ куст* роза куагы; 2) *(о цвете)* алсу, ал, аксыл кызыл
розыгрыш 1) уйнау, уйнату; шаярту; **~** *первенства* беренчелек ярышы; 2) (*ничья*) ике якның да ота алмавы
ролик//и *мн.* (*коньки*) тәгәрмәчле тимераяк; **~овый** тәгәрмәчле; роликлы; *~овые коньки* тәгәрмәчле тимераяк
рол//ь *ж. (в спектакле)* роль; *в главной ~и* төп рольдә; 2) *(значение)* әһәмият, роль; *это играет большую ~ь* бу зур роль уйный
роман *лит.* роман
романс романс
ронять *несов.* төшерергә, төшереп җибәрергә
роса чык
роскошь *ж.* зиннәт, купшылык
роспись *ж.: стенная ~* стена рәсеме (бизәге)
российский Россия ...ы, е, Русия ...ы, е

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

рост 1) *(произрастание)* үсү; 2) *(увеличение, повышение)* үсү, арту; 3) *(человека)* буй; *высокого (среднего, низкого) ~а* озын (урта, кыска) буйлы
рот авыз; *во рту* авызда
роща агачлык, кечкенә урман; *берёзовая ~* каен урманы, каенсар
роял//ь *м.* рояль; *играть на ~е* рояльдә уйнарга
ртуть *ж.* терекөмеш, күнә суы
руба//ха, ~шка күлмәк
рубеж: *за ~ом* чит ил(ләр)дә
рубить *несов.* кисәргә, чабарга
рубль *м.* тәңкә, сум
ругать *несов.* тиргәргә, сүгәргә, әрләргә, орышырга; **~ся** *несов.* тиргәшергә, сүгенергә, әрләшергә, орышырга
руд//а мәгъдән, руда; **~ник** мәгъдән учагы, рудник
ружь//ё мылтык; *охотничье ~ё* ау мылтыгы; *стрелять из ~я* мылтыктан атарга
рук//а [*мн.* **руки**] кул; *пожать кому-л. руку* кемнеңдер кулын кысарга; *идти под руку с кем-л.* кем белән булса да култыклашып барырга; *~ами не трогать!* кул белән кагылмаска!; *держать в ~ах* кулда тотарга; *на ~ах* кулда; *взять в ~и* (берәр нәрсәне) кулга алырга а *по правую (по левую) ~у* уң (сул) кулдан (яктан); *держать себя в ~ах* үзеңне кулда тотарга; *взять в свои ~и* үз кулыңа алырга
рукав 1) *(одежды)* җиң; *без ~ов* җиңсез; 2) *(ответвление реки)* тармак, култык
руководи//тель җитәкче, башлык; **~ть** *несов.* җитәкләргә, җитәкчелек итәргә, башында торырга
руковод//ство 1) җитәкчелек; *под чьим-л. ~ством* кемнеңдер җитәкчелегендә; 2) *(пособие, учебник, инструкция)* кулланма; **~ящий** җитәкче, җитәкчелек итүче...; *~ящий орган* җитәкче орган
рукопись *ж.* кульязма
рукопожати//е кул кысышу (кысу, бирешү); *обменяться ~ями* кул кысышырга
рукоятка сап; тотка, тоткыч
рулев//ой 1. руль ...ы, е; *~ое колесо* руль көпчәге; 2. *сущ. м.* руль тотучы; койрыкчы, койрык тотучы
рул//ь руль; *за ~ём* рульдә; *на ~е (в лодке)* койрыкта
румын румын, румын кешесе; **~ка** румын хатыны (кызы); **~ский** румын ...ы, е; *~ский язык* румын теле
румян//ец алсулык, кызыллык; **~ый** алсу, алсуланган, кызарган
рун//ы *мн.* [*ед.* **~а**] рун, рун язуы, рун язмасы
русло үзән, елга юлы
русский I рус ...ы, е; *~ язык* рус теле; *~ перевод, перевод на ~ язык* русчага (рус теленә) тәрҗемә
русск//ий II *м.* рус, рус кешесе; **~ая** *ж.* рус хатыны (кызы)
ручей инеш
ручк//а 1) *(двери, предмета)* тотка; сап, тоткыч; *дверные ~и* ишек тоткасы; 2) *(для письма)* каләм; *шариковая ~а* шарчыклы каләм
ручн//ой 1) кул ...ы, е; *~ой мяч (спорт, игра)* кул тубы; *~ое управление (в автомашине)* кул белән идарә итү; 2) *(приручённый)* кулга ияләшкән, өйрәтелгән
рушиться *несов.* җимерелергә, ишелергә, җимерелеп (ишелеп) төшәргә
рыб//а балык; *живая ~а* тере балык; **~ак** балыкчы; **~ацкий, ~ачий** балыкчы[лар] ...ы, е; *~ацкий посёлок* балыкчылар посёлогы; **~ный** балык ...ы, е, балык ..., *~ный суп* балык шулпасы; *~ная ловля* балык тоту

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

рыболов балык тотучы (аулаучы), балыкчы; **~ный** балык тоту ...ы, е; *~ная сеть* балык тоту ятьмәсе; *~ный промысел* балык тоту кәсебе, балыкчылык; *~ный флот* балыкчылык флоты; **~ство** балыкчылык, балык тоту кәсебе
рывок кинәт тарту (тартылу), ыргылу, ыргылыш
рыжий җирән, кызыл сары
рынок 1) *(место продажи)* базар; *крытый* ~ ябык базар, түбәсе ябулы базар; *колхозный* ~ колхоз базары; 2) *эк.* базар; *внутренний (внешний)* ~ эчке (тышкы) базар; *мировой* ~ бөтендөнья базары
рысь *ж. зоол.* селәүсен
рыть *несов.* казырга, чокырга; **~ся** *(в чём-л.)* казынырга, чокынырга
рыцарь *м.* алпар, рыцарь; *перен.* каһарман
рычать *несов. (собака)* ырылдарга*; (лев)* акырырга
рюкзак рюкзак, биштәр, арка капчыгы
рюмка рюмка
рябина миләш
ряд 1) рәт, саф; *сидеть в первом ~у* беренче рәттә утырырга; 2): *в ~е случаев* кайбер очракларда; *у меня к вам ~ вопросов* минем сезгә берничә соравым бар а *торговые ~ы* сәүдә рәтләре
рядовой 1. *прил.* гади; 2. *сущ. м.* рядовой
рядом 1. *нареч.* янәшә, янәшәсендә, янында; *сидеть* ~ янәшә утырырга; 2.: ~ *с предлог* + Т. янына, янда, күршесендә, тирәсендә; *сесть ~ с товарищем* иптәше янына утырырга, *я живу ~ с вами* мин сезнең янда торам

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.